

Συμβούλιο της Επικρατείας 3660/1986, Τμ. Α'

Πηγή: Δ.Ε.Ν. 43/87 σελ. 522

Περίληψη: Εργατικό το ατύχημα και όταν ο θάνατος ή ανικανότητα του ασφαλισμένου οφείλεται σε υπέρμετρη προσπάθειά του να ανταποκριθεί σε ασυνήθεις όρους εργασίας ή εργασίας κάτω από εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες. Τέτοιες συνθήκες υπάρχουν και όταν σε ασθενή ναυτικό, ασφαλισμένο του ΙΚΑ, δεν παρεσχέθη η προσήκουσα ιατρική περίθαλψη αλλ' αυτός εξακολούθησε να εργάζεται με αποτέλεσμα να επιδεινωθεί η κατάσταση της υγείας του.

Απόφαση Δικαστηρίου

Εισηγητής: Γ. ΠΑΠΑΜΕΝΤΖΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόροι: Ν. Αναγνωστόπουλος, Βασ. Λυκούρης

Κατά την έννοια των άρθρων 8 § 4 και 34 του ΑΝ 1846/51 εργατικό ατύχημα υπάρχει όχι μόνο στην περίπτωση που ο θάνατος ή η ανικανότητα για εργασία του ασφαλισμένου οφείλονται σε βίαιο εξωτερικό γεγονός που συνέβη κατά την εκτέλεση της εργασίας ή έχει αφορμή την εργασία, αλλά και στις περιπτώσεις που οι πιο πάνω συνέπειες οφείλονται σε υπέρμετρη προσπάθεια που κατέβαλε ο εργαζόμενος για να ανταποκριθεί σε ασυνήθεις όρους εργασίας ή στο γεγονός ότι υποχρεώθηκε να εργασθεί για ορισμένο χρόνο κάτω από εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες, οι οποίες υπήρξαν η κύρια αφορμή εκδηλώσεως ή αναπτύξεως της νόσου ή επιδεινώσεως αυτής. Τέτοιες δε συνθήκες υπάρχουν και στην περίπτωση που δεν παρεσχέθη σε ασθενήσαντα ναυτικό, ασφαλισμένο του ΙΚΑ, η δυνατότητα πλήρους περιθάλψεως τόσο από απόψεως εγκαίρου και επακριβούς διαγνώσεως της νόσου, όσο και από απόψεως αμέσου ενάρξεως της προσήκουσης θεραπευτικής αγωγής, αλλά εξακολούθησε αυτός να εργάζεται και επιδεινώθηκε έτσι η κατάσταση της υγείας του. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις συντρέχει εργατικό ατύχημα και όταν ο ασφαλισμένος υπέφερε ήδη από τη νόσο, από την οποία τελικά απεβίωσε ή κατέστη ανάπηρος, η οποία όμως, υπό συνήθεις όρους εργασίας, δεν τον εμπόδιζε στο έργο του και η οποία επιδεινώθηκε συνεπεία των ως άνω δυσμενών συνθηκών (ΣτΕ 243/74, 1714/78, 3914/82, 103/84 κ.ά.).

1/4πως γίνεται δεκτό με την προσβαλλόμενη απόφαση, ο σύζυγος της αναιρεσιβλήτου Π.Δ., γεννηθείς το έτος 1930 και εργαζόμενος από ετών ως ναυτικός, εναυτολογήθη την 27.10.72 στη Σιγκαπούρη, στο υπό ελληνική σημαία φορτηγό πλοίο "ΑΡΙΣΤΑΙΟΣ", υπαγόμενος, εκ του γεγονότος ότι είχε ναυτολογηθεί όχι βάσει ναυτικού φυλλαδίου, αλλά βάσει του διαβατηρίου του, στην ασφάλιση του ΙΚΑ και όχι του ΝΑΤ (ΣτΕ 1280/77 Ολομ.). Την επί του πλοίου εργασία του εκτελούσε κανονικά και χωρίς παράπονα για την υγεία του, έως ότου, στις 28.4.73 και ενώ το πλοίο βρισκόταν στον λιμένα ΝΑGOYA της Ιαπωνίας, εξήτησε να εξετασθεί από ιατρό γιατί αισθανόταν "πόνους στα νεφρά και δυσκολία στην αναπνοή". Ο Ιάπωνας ιατρός που τον εξέτασε τον βρήκε να πάσχει από βρογχικό άσθμα, πλην τον έκρινε ικανό για εργασία. Κατόπιν αυτού ο σύζυγος της αναιρεσιβλήτου συνέχισε να εργάζεται επί του πλοίου μέχρις την 8.5.73, όταν, ενώ το πλοίο βρισκόταν στον λιμένα ΝΑKHODKA της Ρωσίας, ζήτησε

και πάλι να εξετασθεί από ιατρό. Πράγματι απεστάλη στο τοπικό νοσοκομείο, αλλά επέστρεψε χωρίς να έχει εξετασθεί, λόγω απουσίας ακτινολόγου ιατρού. Στις 18.5.73 και ενώ το πλοίο βρισκόταν στον ίδιο λιμένα, έλαβε εντολή από τον πλοίαρχο να μεταβεί πάλι στο νοσοκομείο της πόλεως για εξετάσεις, αρνήθηκε όμως λέγοντας ότι αισθάνεται καλά και ότι δεν έχει ανάγκη ιατρού, το βράδυ δε της ίδιας ημέρας καθώς και της επομένης (19.5.73) εξήλθε για να συναντήσει φίλη του. Το πρωί της 20.5.73 ανέφερε στον πλοίαρχο ότι "δεν αισθανόταν καλά" αλλά ότι "δεν είχε ανάγκη ιατρού", στις 11.30 όμως η κατάστασή του χειροτέρευσε και για το λόγο αυτό εκλήθη ιατρός, ο οποίος τον συνόδεψε στο τοπικό νοσοκομείο (MARINE HOSPITAL), ενώ το πλοίο απέπλευσε μία ώρα αργότερα. Την επομένη, 21.5.73, ελήφθη σήμα ότι ο σύζυγος της αναιρεσιβλήτου απεβίωσε στο νοσοκομείο και ότι ο θάνατός του προήλθε από μηχανική ασφυξία λόγω αποφράξεως των αναπνευστικών οδών υπό εμεσμάτων. Με βάση τα παραπάνω γενόμενα δεκτά, λαμβάνοντας υπόψη και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες επήλθε ο θάνατος του ναυτικού, το γεγονός, δηλαδή, ότι αυτός ασθένησε από βρογχικό άσθμα εργαζόμενος ως μάγειρος στο πλοίο, ότι παρά τη διάγνωση της ασθένειάς του συνέχισε να εργάζεται χωρίς καμμία θεραπευτική αγωγή, σε χώρο μάλιστα τελείως ακατάλληλο και κάτω από λίαν δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες (απότομες μεταβολές θερμοκρασίας) και ότι μετά την επιδείνωση της καταστάσεώς του και την εισαγωγή του στο νοσοκομείο βρέθηκε τελείως μόνος και αβοήθητος, ώστε να αποβιώσει από την προαναφερθείσα αιτία, το Διοικητικό Πρωτοδικείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, έκρινε ότι ο θάνατος του συζύγου της αναιρεσιβλήτου οφείλετο σε εργατικό ατύχημα, με τις σκέψεις δε αυτές έκανε δεκτή την προσφυγή της και ακύρωσε την απόφαση της ΤΔΕ.

Η κρίση αυτή, στην οποία το δικαστήριο της ουσίας κατέληξε μετά από ανέλεγκτη εκτίμηση των συνθηκών κάτω από τις οποίες επήλθε ο θάνατος του ασφαλισμένου και τις οποίες λεπτομερώς περιγράφει και χαρακτηρίζει ως εξαιρετικά δυσμενείς και ασυνήθεις, είναι επαρκώς και νομίμως αιτιολογημένη.